

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Febr. 1879, kl. 3 e. m.

Kongl. Majts nådiga proposition till Riksdagen, angående utbyte af länsmansbostället Vistinge N:o 2 $\frac{3}{8}$ mantal i Risinge socken emot $\frac{1}{4}$ mantal af kronoskattehemmanet Ölmetorp N:o 1 i Skedevids socken af Finsponga läns härad och Östergötlands län; Gifven Stockholms slott den 17 Januari 1879.

Sedan genom nådigt bref den 30 Januari 1857 förordnats, att Regna och Skedevids socknar i Finsponga läns härad af Östergötlands län skulle utgöra ett länsmansdistrikt, samt att länsmanen derstädes tills vidare och intilldess utbyte emot annat, inom distriktet beläget, jemförligt hemman kunde ske, egde uppbära afkomsten af det inom Risinge socken belägna länsmansbostället Vistinge N:o 2 om $\frac{3}{8}$ mantal, emot det att boställets uppskattade afkastning å lönen afdroges, har länsmanen i nämnda distrikt F. M. P. Rydström, hvilken sedan den 24 Mars 1857 innehaft länsmanstjensten, jemte anmälan att bruksegaren m. m. C. Ekman förklarar sig villig att tillbyta sig länsmansbostället emot det honom tillhöriga $\frac{1}{4}$ mantal af kronoskattehemmanet Ölmetorp N:o 1 om ett mantal i Skedevids socken, med förbehåll dock att, sedan de vilkor, som kunde varda med bytet förbundna, blifvit uppställda, få derom afgifva yttrande, hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet anhållit, att underdånig framställning måtte göras om nådigt tillstånd till sådant byte.

Vid insändandet till Kongl. Maj:t af omförmälda ansökning hemstälde Kongl. Maj:ts bemälda Befallningshafvande, det täcktes Kongl.

Maj:t i nåder tillåta att, derest vid behörig undersökning och uppskattning hemmansdelen $\frac{1}{4}$ mantal Ölmetorp befunnes i godhet och åbyggnad motsvara bostället Vistinge, ifrågasatta utbyte finge gå i verkställighet på de vilkor, som, sedan uppskattningen försiggått, i öfrigt kunde pröfvas skäliga med afseende jemväl å hemmanens olika räntor och onera samt hemmansnaturens förändring för Ölmetorp till kronoboställe och för Vistinge till kronoskatte.

Sedan Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium och Kongl. Statskontoret afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, blef, vid ärendets föredragning den 1 Juni 1877, Kammarkollegiet anbefaldt föranstalta derom, att uppskattning af de särskilda hemmanens egor och åbyggnader blefve på sökandens bekostnad af vederbörande skattläggningsmän verkställd, hvarefter, uppå underdånig anmälan, vidare nådigt beslut i ämnet skulle meddelas.

Slik uppskattning har derefter den 23 och 24 Augusti 1877 blifvit förrättad af kronofogden och häradsskrifvaren i orten med biträde af landtmätare och två nämndemän i närvaro af länsmanen Rydström och befullmäktigadt ombud för bruksegaren Ekman, och sedan Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet med handlingarne i målet och eget yttrande till Kammarkollegiet inkommit, samt Landtmäteristyrelsen blifvit hörd och sig utlåtut, har bemälda kollegium med underdånig skrifvelse den 28 December 1878, som den 11 i denna månad inkommit, till Kongl. Maj:t öfverlemnadt samtliga ärendet rörande handlingar.

Af protokollet öfver omförmälda uppskattningsförrättning inhemtas bland annat, beträffande hemmanet *Vistinge* med lägenheten *Rudsjöäng*, att hela arealen deraf förutom hustomten utgjorde 716 kvadratref 60 kvadratstänger, deraf 121 kvadratref 5 kvadratstänger åker, 47 kvadratref 60 kvadratstänger äng, 546 kvadratref 40 kvadratstänger betes- och skogsmark samt 1 kvadratref 55 kvadratstänger impedimenter; att af åkerjorden, 65 kvadratref 47 kvadratstänger vore af bästa, och återstoden af något svagare beskaffenhet; att af ängsmarken 18 kvadratref och 73 kvadratstänger kunde upptagas såsom bättre äng, men i öfrigt jemte betesmarken vore nått och jemt tillräcklig för utfordring af kreaturen, att skogsmarken icke kunde anses lemna någon tillgång utöfver hvad erfordras till vedbrand och stängsel samt mindre reparationer; att, efter beräkning af 70 kronor per kvadratref för den bästa åkerjorden samt 50 kronor per kvadratref för den öfriga åkerjorden och för den bättre ängsmarken, egorna kunde värderas till 8,298 kronor 40 öre; att åbyggnaderna, med inberäknande af kostnaderna för deras försättande i fullgodt skick, upptagits till 4,390 kronor samt

att, under antagande att å bostället kunde framfödas ett par oxar, en häst, 4 kor och 6 får, årliga behållna afkastningen beräknats till 567 kronor 50 öre; och vidkommande $\frac{1}{4}$ mantal *Ölmetorp*, att hela arealen deraf utgjorde 1,159 qvadratref 88 qvadratstänger, deraf 222 qvadratref 77 qvadratstänger åker, 28 qvadratref 89 qvadratstänger äng samt 908 qvadratref 22 qvadratstänger betes- och skogsmark, att af åkerjorden 118 qvadratref 91 qvadratstänger vore af bättre, och återstoden af något sämre beskaffenhet; att ängen för så vidt den ännu vore ouppodlad, bestode af kärrvall samt mer eller mindre stenbudna lindvallar i åkergårderna; att betes- och skogsmarken lemnade god betestillgång samt tillräcklig afkastning för gårdens behof af skogseffekter, men likasom ängsmarken icke kunde i och för taxeringen af egorna åsättas något särskildt värde; att, efter beräkning af 50 kronor per qvadratref för den bättre, och 30 kronor per qvadratref för den sämre åkerjorden, egovärdet således utgjorde 9,061 kronor 30 öre; att åbyggnaderna, som vore fullt tillräckliga för gårdens behof, kunde efter deras försättande i fullgodt skick värderas till 6,721 kronor; att med antagande, att vid gården kunde framfödas ett par hästar, ett par oxar, 6 kor, 10 får och några ungnöt, behållna afkastningen skulle utgöra 727 kronor om året; att å hemmansdelens egor finnes en med stuga och ladugårdsbyggnad försedd lägenhet, kallad *Gröndal*, som vore länsmannen *Rydström* enskildt tillhörig och således icke komme att i bytet ingå; att hemmansdelen vore besvärad med in-teckningar, deraf två till säkerhet för särskilda skuldförbindelser å tillhoppa 5,000 kronor, och den tredje för ett kontrakt, hvarigenom enkan *Kjerstin Persdotter* för sin lifstid tillförsäkrats ej mindre rätt till fri bostad i hufvudbyggnaden vid gården, än ock att derifrån årligen erhålla åtskilliga undantagsförmåner; att bruksegaren *Ekman* medelst anteckning å förrättningsprotokollet förklarar, att, derest ifrågasatta bytet komme till stånd, han icke fordrade någon mellangift samt förbunde sig för-anstalta, det de begge förstnämnda in-teckningarne blefve inlösta och dödade, så att hemmansdelen blefve fri från andra gravationer än som härledde sig från enkan *Persdotters* kontrakt, hvilket icke utan hennes särskilda medgifvande kunde upphävas, samt att länsmannen *Rydström* å sin sida likaledes skriftligen förklarar, att han, om $\frac{1}{4}$ mantal *Ölmetorp* blefve honom till boställe upplåtet, vore villig att för sin tjenstetid ställa sig berörda kontrakts föreskrifter till efterrättelse och i sådant afseende ernade åt enkan *Persdotter* till kostnadsfri disposition under hennes lifstid upplåta den honom tillhöriga lägenheten *Gröndal*, mot det att enkan *Persdotter* afstode från anspråk på fri bostad i hufvudbyggnaden vid *Ölmetorp* och tillåte, att in-teckningen i denna del finge dödas, på hvilket förslag enkan *Persdotter* jemväl enligt afgifven skriftlig försäkran förbundit sig att ingå.

För egen del har Kammarkollegiet till en början meddelat, att 1878 års stat för Östergötlands län upptager hemmanet Vistinge N:o 2 om $\frac{3}{8}$ mantal jemte lägenheten Rudsjöäng, båda af krononatur, såsom boställe åt länsmannen i Regna och Skedevids socknars distrikt med en beräknad afkomst af 106 kronor, deraf 31 kronor såsom ränta, att så väl hemmanets ränta, rätteligen utgörande 29 kronor 78 öre, som räntan af lägenheten, 5 kronor 28 öre, enligt jordeboken är indelningshafvaren på lön anslagen, men deremot hemmanets kronotionage, 7 kronor 89 öre, kronan behållen; att lägenheten icke är kronotionage åsatt; att hemmanet är ordinarie roteradt till $\frac{1}{5}$ roteandel uti roten N:o 149 vid Östanstångs kompani af Första lifgrenadierregementet samt att bevillningstaxeringsvärdet för år 1875 utgjort för hemmanet 6,500 kronor och för lägenheten 500 eller tillhopa 7,000 kronor, men för 1877 utgjort för hemmanet 9,500 kronor och för lägenheten 500 kronor eller tillsammans 10,000 kronor, att hemmanet Ölmetorp N:o 1, om ett mantal, enligt jordeboken är af kronoskattenatur med ränta 108 kronor 92 öre och kronotionage 14 kronor 20 öre, hvaraf på $\frac{1}{4}$ mantal belöper 27 kronor 23 öre i ränta och 3 kronor 55 öre i kronotionage; att hemmanet är ordinarie roteradt till $\frac{8}{17}$ roteandel uti roten N:o 104 vid Östanstångs kompani af förenämnde lifgrenadierregemente, hvadan på $\frac{1}{4}$ mantal belöper $\frac{2}{17}$ roteandel, samt att i frågavarande $\frac{1}{4}$ mantal af hemmanet för åren 1875 och 1877 varit åsatt ett bevillningstaxeringsvärde af 9,000 kronor.

Vidare har kollegiet anfört att, ehuru uppskattningen af hemmanens egor icke blifvit verkställd efter skattläggningsgrunder, kollegiet likväl, lika med Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, ansåge de vid förrettningen gjorda beräkningar mera noggrant än en taxering efter nämnda grunder ådagalägga egornas godhet och beskaffenhet, hvarföre den verkställda uppskattningen torde böra godkännas. Vid detta förhållande, och enär af protokollet vid berörda uppskattning framginge, att Ölmetorp så väl till egor som åbyggnader hade högre värde än Vistinge med Rudsjöäng, och Kronan således erhöle fullt vederlag, samt den omständighet att, om Ölmetorp blefve länsmansboställe, boställsinnehafvaren måste under 72-åriga enkan Kjerstin Persdotters återstående lifstid tillhandahålla henne åtskilliga i uppskattningsprotokollet omfördä undantagsförmåner, icke borde utgöra hinder för det sökta bytet, helst den beräknade årliga afkastningen af Ölmetorp öfversköte den af Vistinge med 159 kronor 50 öre, hvilket belopp, enligt hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande upplyst, utgjorde mer än undantagets värde, och den nuvarande innehafvaren af sistnämnda boställe förbundit sig att under sin tjenstetid förberörda undantag erlægga, funne kollegiet sig ega anledning att, i likhet med Kongl. Maj:ts Befallningshafvande,

tillstyrka nådigt bifall till ifrågavarande byte; hemställande kollegiet att, i händelse bytet komme till stånd; följande vilkor dervid måtte stadgas, nemligen:

att $\frac{1}{4}$ mantal Ölmetorp bör öfverlemnas fritt från in-teckning med undantag af den, som beviljats för vissa undantagsförmåner till enkan Kjerstin Persdotter, dock med den af henne medgifna förändring, att hon skall erhålla husrum och nödiga uthus vid lägenheten Gröndal;

att hemmanen skola af nuvarande innehafvarne aflemnas till häfd och åbyggnader i fullgodt skick;

att hemmanet Vistinge N:o 2 och lägenheten Rudsjöäng i jordeboken omföras till skatte, och deras räntor till kronan indragas;

att ifrågakomma $\frac{1}{4}$ mantal Ölmetorp åsättes nytt jordeboksnummer, N:o 2, och upptages i jordeboken under titel »Kronoegendom under allmän disposition, boställen» med anteckning om dess egenskap af länsmansboställe;

att den å berörda hemmansdel belöpande ränta och kronotionde från Kronans jordebok och räkenskaper uteslutas, på sätt för landtstatsboställen i öfrigt föreskrifvits;

att mantalet för skattehemmanet Ölmetorp N:o 1 nedsättes till $\frac{3}{4}$, och räntan till 18 kubikfot 9 kannor korn, 30 skålpund smör och 32 kronor 65 öre i penningar, att jemlikt Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 utgå i penningar med 81 kronor 69 öre, och kronotionden till 1 kubikfot 7,72 kannor råg och 3 kubikfot 5,44 kannor korn, att jemväl utgå i penningar med 10 kronor 65 öre; samt

att roteringen jemte alla öfriga allmänna onera och besvär förblifva oförändrade.

Kongl. Maj:t har detta allt i nådigt öfvervägande tagit; och vill, med afseende å hvad Kammarkollegiet anfört samt i öfrigt förekommit, Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva, att boställshemmanet Vistinge N:o 2 med lägenheten Rudsjöäng, liggande utom ifrågavarande länsmansdistrikt, må utbytas emot det inom samma distrikt befintliga, till bostad för länsmanen lämpligt belägna hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Ölmetorp på de af Kammarkollegiet föreslagna vilkor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillställas det Riksdagens Utskott, till hvars handläggning frågan varder öfverlemnad; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. J. Thyselius.

*Utdrag af protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 17 Ja-
nuari 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: HERR LAGERSTRÅLE,
 THYSELIUS,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 FORSSELL,
 ROSENSVÅRD,
 VON STEYERN och
 MALMSTRÖM.

Departementschefen, Statsrådet Thyselius föredrog derefter i un-
derdånighet

28:o.

Kammarkollegiets, till följd af föreskrift i nådigt bref den 1 Juni 1877, afgifna underdåniga utlåtande och förslag i fråga om utbyte af det länsmannen i Regna och Skedevi distrikt af Östergötlands län på lön anslagna boställe Vistinge N:o 2 inom Risinge socken emot $\frac{1}{4}$ mantal af hemmanet N:o 1 Ölmetorp inom Skedevi socken.

Med afseende å hvad Kammarkollegiet anført samt i öfrigt uti ärendet förekommit, tillstyrkte Statsrådet, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva, att boställshemmanet Vistinge N:o 2 med lägenheten Rudsjöäng, liggande utom ifrågavarande länsmansdistrikt, finge utbytas mot det inom samma distrikt befintliga, till bostad för länsmannen lämpligt belägna hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Ölmetorp på de af Kammarkollegiet föreslagna vilkor.

Till hvad Statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall och befallde, att proposition skulle till Riksdagen aflåtas af det innehåll, som bilagan till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

A. Wennberg.

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Febr. 1879, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, i fråga om förändringar dels i vigtsatserna för postförsändelser i följd af metersystemets antagande och dels i befordringsafgifterna för tidningar m. m.; Gifven Stockholms slott den 17 Januari 1879.

På framställning af Generalpoststyrelsen och under åberopande af hvad till protokollet öfver finansärenden för den 22 November sistlidna år blifvit i ämnet anfördt, vill Kongl. Maj:t härmed i nåder föreslå Riksdagen, att Riksdagen måtte för sin del medgifva: